

İSVEÇ POLİS AKADEMİSİ

Yrd. Doç. Dr. Serdar Kenan GÜL*

Giriş

23 Kasım-10 Aralık 2009 tarihleri arasında Avrupa Polis Eğitim Kurumları Birliği (CEPOL) değişim programı kapsamında "Öğrenme Ortamı" konusunda İsveç Polis Akademisine bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ilk önce CEPOL hakkında kısa bir bilgi verilecek, İsveç Polis Teşkilatı ve polis eğitimi anlatılacak, daha sonra genel değerlendirmeler yapılarak çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

CEPOL Hakkında Genel Bilgi

Avrupa Polis Eğitim Kurumları Birliği (CEPOL) bünyesinde koordine edilen değişim programı 2007 yılında başlamış olup bugüne kadar 22 Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeden yaklaşık 160 personel katılmıştır. Değişim programının amacı; AB ülkelerindeki polis yöneticilerinin/eğiticilerinin diğer ülkelerdeki polise sistemleri, çalışmaları, eğitim faaliyetleri vb. konulardaki uygulamaları yerinde görerek karşılaştırmalı olarak incelemelerini sağlamaktır. Bu kapsamda 2009-2010 dönemindeki değişim programına 49 değişim görevlisi ve 46 eğitici dâhil olmuştur. Türkiye ve Slovakya ilk defa bu dönemde programa katılmıştır. Avrupa Birliğine üyelik süreci devam eden Türkiye'nin bir AB kuruluşu olan CEPOL'ün değişim programına aday ülke sıfatıyla katılması önem arz

etmektedir.

Değişim programında; öğrenme ortamı, toplum destekli polislik ve organize suçlar olmak üzere üç ana konuyu belirlenmiştir. Belirlenen bu konularda AB üyesi ülkelerdeki görevliler karşılıklı olarak belirlenen ülkelere ziyaret gerçekleştirmektedir. Program kapsamında ülkemizden değişim görevlileri farklı ülkelere gideceği gibi, ülkemize de çeşitli ülkelerden değişim görevlileri gelmektedir. Söz konusu program iki dönem halinde uygulanmaktadır. Birinci dönem Ekim-Aralık 2009 tarihleri arasında, ikinci dönem ise Ocak-Mart 2010 tarihleri arasında planlanmıştır.

İsveç Polis Teşkilatı

İsveç, Avrupa'nın kuzey batısında Finlandiya ile Norveç arasında Baltık Denizi kıyısında yer almaktadır. Yüzölçümü yaklaşık 449 bin km² dir ve nüfusu 9 milyon civarındadır. Sosyal ve ekonomik refah seviyesi yüksek bir ülke olan İsveç, demokratik parlamentar sistemin iyi uygulandığı ülkelerden biridir ve 21 şehri vardır. İsveç'te demokratik bağlamda kamu hizmetlerinin sunulması noktasında merkeze bağlı illerin yetki alanları çok geniş ve yerel yönetimlerin ağırlığı çok fazladır. Polis teşkilatı da bu örgütlenmeye paralel olarak merkezi bir yapıya sahip olmasına rağmen il yöneticilerinin takdir alanlarının çok faz-

la olduğu neredeyse yerel bir yönetim görünümünde yetki genişliğine sahip bir örgütlenmeye sahiptir.

İsveç Polis Teşkilatı Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapmaktadır. Ulusal Polis Komisyonu tarafından yönetilmektedir. Bu komisyonun başkanını hükümet tarafından atanan teşkilatın en üst yöneticisidir. Bu yapıya bağlı olan birimler: Polis Akademisi, Ulusal Polis Kriminal Laboratuvarı, Ulusal Güvenlik Birimi, Ulusal Suç Araştırma Birimi ve 21 il emniyet müdürlüğü'dür. İsveç polis teşkilatında çalışan personel sayısı 27.000 civarındadır. Bunların 20.000'i resmi polis ve 7.000'i ise sivil personeldir.

İsveç Polisinde İşe Alma ve Eğitim

İsveç'te polis memuru olabilmek için şu şartlar aranmaktadır: Son beş yıl içerisinde Ulusal Üniversiteye giriş sınavında başarılı olmak; İsveç vatanı dışı olmak; polis seçim tarihinde 20 yaşını doldurmuş olmak; en az (B) tipi sürücü belgesi sahibi olmak; fiziki şartların polislik mesleğini yapmaya elverişli olması; 150 metre yüz üstü, 25 metre sırt üstü yüzebilmek ve 1,5 metreye dalabilmek; herhangi bir düzeltme olmadan gözlerin her biri 0,1 den daha fazla bozuklukta olmaması; renk körü olmaması; herhangi bir işitme ile ilgili sorunu olmamak.

Bunların yanı sıra kişinin akade-

mik çalışmasının olması, diğer dillerden birini veya birden fazlasını konuşuyor olması, iş tecrübesi olması ve diğer kültürler hakkında bilgi sahibi olması polisliğe seçilmesinde öncelik tanınan kriterler arasında kabul edilmektedir. Bu şartlara sahip olan kişiler polislik için müracaatta bulunurlar. İsveç'te her il emniyet müdürlüğü kendi polisini kendisi seçer ve bu seçim aşamasında özellikle o yerde ikamet eden kişilerin tercih edilme şansı daha fazladır. Seçim de öncelikle polis adayları mülakata alınır ve daha sonra fiziki yeterlilik sınavı yapılır.

Başarılı olan adaylar başkent Stockholm'ün kuzeyindeki Solna şehrindeki Ulusal Polis Akademisinde veya ülkenin kuzeyinde bulunan Umea Üniversitesi veya ülkenin güneyinde bulunan Vaxjö Üniversitesinde bulunan polis akademisinde eğitime tabii tutulurlar.

İsveç'te polis eğitimi iki yıldır. Bu iki yıllık sürede öğrencilerin 80 krediyi tamamlamaları gerekmektedir. Polis

temel eğitiminin hedefi; polis mesleği ile ilgili kanunlar, yönetmelikler ve uygulamalar hakkında çok iyi bilgi vermek ve polis uygulamaları ile ilgili çeşitli metotları öğretmektir. Bu çerçevede 4 dönemlik dersin ayrıntıları şöyledir:

Birinci dönemde temel polislik bilgileri öğretilmekte ve bu toplam 20 krediden oluşmaktadır. Bu dönemde şu dersler verilmektedir: (1) Polisliğe giriş, (2) Polisi ilgilendiren temel kanunlar, polisin görev ve yetkileri ve toplum içindeki rolü, (3) Toplumsal olaylar ve kamu düzenin sağlanması, (4) Kriminoloji ve suçu önleme, (5) Karayolu güvenliği ve trafik kontrolü.

İkinci dönemde polis çalışmalarını kapsayan 20 kredilik bir program uygulanmaktadır. Bu dönemde: (1) Suçla ilgili kanunlar, (2) Mala karşı işlenen suçlarla mücadele, (3) Genel idare hukuku, (4) Uyuşturucu suçları ile mücadele, (5) Irkçılık ve ayrımcılığa karşı mücadele ve toplumsal düzen-sizlikler dersleri verilmektedir.

Üçüncü dönemde de polis çalışmalarını kapsayan 20 kredilik bir program uygulanmaktadır. Bu dönemde şu dersler verilmektedir: (1) Yol güvenliği, trafik kontrolü ve soruşturması, (2) Suç araştırma yöntem ve teknikleri, (3) Çocuk suçları ile mücadele, farklı kültürleri tanıma ve şahsa karşı işlenen suçlar.

Dördüncü dönemde ise polis çalışmalarını kapsayan 20 kredilik bir program uygulanmaktadır. Bu dönemde: (1) Aile içi şiddet, (2) Zihinsel özürlüler ve topluma zarar veren kişilerle mücadele, (3) Toplumsal olaylar, (4) Rapor yazma ve analiz dersleri verilmektedir.

İsveç'te temel polis eğitimi okulda verilen teorik derslerin yanı sıra uygulamalı eğitimi de içermektedir. Bu çerçevede 5. dönem tamamen uygulamaya ayrılmıştır. Polis adayları bu dönemde silah taşıyabilmekte, normal bir polisin yetkilerine sahip olmakta ve maaş almaktadırlar. Kadrodaki uygulamalı eğitimlerde polis adayları polis eğitimciliği konusunda eğitim almış, çok iyi seviyede mesleki bilgi ve becerisi olan usta polis memurlarının denetimi ve gözetimi altında bu eğitim yürütülmektedir. Bu dönemde polis memuru adaylarının; kritik polisiye olaylarda kendi başına bağımsız doğru karar verebilme yetenekleri geliştirilir, yardımcı olmadan problemlerin üstesinden gelme kabiliyetleri geliştirilir. Bu kadro eğitimi belli bir program dâhilinde titizlikle yerine getirilir. Ayrıca bu dönemde polis memuru adaylarının vatandaşlarla ilişkisi ve polisiye uygulamaları polis eğitimcileri tarafından değerlendirilmektedir. Bu dönemi başarıyla tamamlayanlar asli olarak görevlerine devam etmektedirler.

İsveç Polis Akademisinde ayrı bir uygulamalı eğitim binası bulunmaktadır. Bu binada; ev, market, banka, bar vb. gerçek yaşamdan kesitler yer almaktadır. Aynı zamanda bir polis karakolu da bulunmaktadır. Burada amaç, gerçek hayatta olan veya olabilecek olayların yine gerçeğe en yakın şekilde canlandırılabilmesi bir mekânın hazırlanmasıdır. Binanın inşasında dikkat edilen en önemli husus; öğrencinin rolünü oynarken çok fazla şeyi hayal etmesine gerek bırakmayacak şekilde, ortamın mümkün olduğunca

gerçeğe yakın dizayn edilmesi ve böylece öğrencinin öğrendiklerini tam olarak uygulamasının sağlanmış olmasıdır. Aletler, araç ve gereçler tam ve çalışır durumdadır. Senaryolarda görev alan aktör ve aktrisler rollerini profesyonel bir şekilde yapmaktadırlar. Ayrıca, canlandırılan senaryolar kameraya kaydedilmekte ve daha sonra eğiciyle beraber seyredilerek olayın genel bir değerlendirilmesi yapılmaktadır. Sonuç olarak, öğrencilerin sınıfta öğrendiklerini uygulayabilecekleri olabildikçe gerçeğe yakın ortamların olması ve burada pratik uygulamaları oldukça faydalıdır.

Polis Akademisi'nin kütüphanesinde 40 bin kitap ve 150 adet süreli yayın bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin grup olarak çalışabileceği çalışma odaları da vardır. Kütüphane, İnce'te bulunan üniversitelerle anlaşma yaparak kütüphanesinde olmayan kaynakları ödünç alarak kullanıcıya sunmaktadır.

Dolayısıyla öğrenciler ve diğer araştırmacıların her türlü kaynağa ulaşması mümkün olmaktadır. Kütüphaneler eğitim kurumlarının en önemli unsurudur ve kütüphanedeki eser sayısı ve sunulan imkânlar eğitime verilen önemin bir göstergesidir.

Sonuç ve Öneriler

Uygulamalı eğitimin amacı, okul döneminde alınan soyut bilgilerin gerçek yaşamda kullanılmasını ve özümsemesini sağlamaktır. Kalabalık sınıflarda verilen derslerin büyük bölümünün teori ağırlıklı olduğu düşünüldüğünde, polis eğitiminde uygulamalı eğitimin ne denli önemli olduğu tartışılmaz bir gerçektir. ABD ve birçok Avrupa ülkesinde polis eğitiminde pratik eğitime önem verilmektedir. Bu çerçevede, Polis Akademisi, Polis Meslek Yüksek Okulları ve Polis Eğitim Merkezlerinde uygulamaya dönük eğitimlere ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin ilk defa dahil olduğu CEPOL değişim programı, AB üyesi ülkelerdeki polis yöneticilerinin ve eğitimcilerinin diğer ülkelerdeki sistemlerini, polislik uygulamalarını, eğitim sistemlerini vb. hususları yerinde görmelerini ve daha iyi anlamalarını amaçlamaktadır. Söz konusu değişim programının devam etmesinde fayda vardır. Ayrıca, CEPOL bünyesindeki araştırma gruplarına/yapılacak bilimsel çalışmalara Polis Akademisi Araştırma Merkezleri Başkanlığı'ndaki Araştırma Merkezlerinin katılımı ortak projeler/araştırmalar yapılabilmesine imkân tanıyacaktır. CEPOL'ün değişim ve diğer eğitim programlarına Türkiye'nin daha aktif olarak katılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

* Polis Akademisi Güvenlik Yönetimi Araştırma Merkezi, sekgul@egm.gov.tr